

SLIKA IZ INDUSTRIALNEGA KONFLIKTA. Toda ne unije proti kompaniji temveč iz boja med dvema unijama, ki se tepeva za jurisdikcijo. Obe spadati v CIO.

"Mrzla vojna" z Argentino ima le malo pozornosti

Brazilski predsednik bil v Washingtonu in v New Yorku sijajno sprejet. — Juan in Eva Peron že dolgo v boju z anglo-ameriško diplomacijo

Zed. države so z Argentino v zelo hladnih odnosa. Vzrokov je mnogo. Eni so ekonomski, drugi so politični.

"Politika dobrega sosedstva"

Pokojni Roosevelt je proglašil za svoje temeljno načelo v odnosa z republikami v latinski Ameriki politiko dobrega sosedstva. Zato je njegova administracija prenehala s tradicionalnim podprtanjem ameriških in angleških oltinjih interesov v Mehiki in le vsled tega je bila mehiška vlada v stanju podržati oljno polje, ki so bila posest angleškega in deloma nemškega, francoškega ter japonskega kapitale. Zal, da je baš angleški kapital — ker ni mogel v Mehiki vprizoriti "revolucije, kakor jo je v sporih slučajih z odobritvijo in s pomočjo zvezne vlade pod nekaterimi prejšnjimi predsedniki. Mehiko pripravil ob petrolejski trgi, tako, da so končno nadleži šči nafta v Mehiki spet postal gospodarji angleški petrolejski magnati.

Toda s silo tega niso dosegli. Roosevelt jim take politike ni dopustil. Zato mu je bila mehiška vlada jako hvaležna.

V Bouneos Airesu pa so rekli, da vzliz Rooseveltu kapitalizmu. Zed. držav ni prav nič zaupati. Roosevelt je nekega dne šel po naravnih zakonih svojo pot — a Wall Street, s svojim svetovno razpreženim imperializmom pa bo ostal.

Tako med Argentino ter Zed. državami tudi pod Rooseveltom ni bilo vzajemnosti in "dobrega sosedstva".

"Nevelnost" v pomoč Hitlerju

Pred vojno je imela Argentina silno ugodne trgovske zveze s Hitlerjevo Nemčijo. Ona je bila odjemalka argentijskih agrkulturnih pridelkov in surovin, v zameno po znižani ceni pa ji je pošljala industrialne izdelke.

Ali vam je naročnina poteckla . . .?

Tekoča številka Proletarca je

2167

Ako je številka tik VASEGU imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vsem oklepku nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

SOCIALNIH PREOBROTOV NI MOGOČE ZAUSTAVITI

Dve najbolj primitivni, obe največji državi na svetu, sta prvi izvedli socialno revolucijo v tolikšni meri, da se je zgodovina povsem okrenila.

Prva je bila fevdalna carska Rusija leta 1917 — druga je Kitajska, ki je po več kot dvajsetih letih civilne vojne zmagala, dasi ne še popolnoma.

A vendar — zmagala je.

Revolucijo v Rusiji leta 1917 in še več let pozneje so skušale zatreći ali jo saj zavreti vse kapitalistične sile po svetu. Ovirale so jo — največ z obesreženo intervencijo — toda zatre je niso. Nobene atenske bombe je ne bi mogle izbrisati — je tu in ostane.

Seveda, preobrat se ni vrnil kakor na kakem odru. Na nobeni strani niso bili samo anđeli in na drugi sami lopovi. A smoter je bil preobrat in bil je dosezen.

Tako se je "v sedmih dneh, ki so prestresli ves svet", dogodila sprememba, ki je bila izhod iz stare družbe v novo.

Bila je po veliki francoski revoluciji prva silna zgodovinska sprememba, ki je pomedila po vse Rusiji s fevdalizmom in s kapitalizmom, kolikor ga je bilo in prevzela je vodstvo mednarodnega marksizma, s katerim po preurejenih oblikah še nadaljuje.

Sedaj je na svoj način zmagala socialna revolucija na Kitajskem. Trajala ni samo "sedem dni", kakor v Rusiji, in njena civilna ne samo par let, kakor v Sovjetski zvezi, temveč dve desetletji, nevestiški ono, ki jo je vodil Sun Yat Sen.

Poraz Chiang Kaiškovega koumintanga (bil je edina dovoljena politična stranka) je ob enem poraz ameriške politike na Kitajskem. Na sto in sta milijonov dolarjev smo zapravili v nji. In izgubili vse te milijarde in kitajsko vlado, ki smo jo tako vztrajno podpirali. Namreč naš vladajoči sloj jo je vztrjeval, kakor vzdržuje sedaj npr. grško vlado ne ozraje se na voljo naroda.

V tej deželi je še vedno zahteva, od mogočnih interesar, da naj preprečimo "komunizem" na Kitajskem z obesreženo intervencijo. Državni tajnik Acheson je nekaterim takim prenapetem v vojnem departmaju, v senatu in v poslanskih zbornicih menda le do povadel, da vse, kar so Zed. države zmogle za obavarovanje Chiang Kaiškove koruptne vlade, so storile. In kakor ne dobiš iz repe srage krvi, tako ne moreš ustvariti iz slamnatega moža bojnika, pa če ga še tako bošeš.

Kitajska je za imperializem in kapitalizem izgubljena.

Toda ali je?

V Washingtonu se nadejajo, da za kapitalizem ni izgubljena — posebno ne za ameriški kapitalizem. Enakega mnenja so v Londonu. Anglija ima na Kitajskem veliko večje uložbe kakor Amerika in angleški kapitalizem si prizadevo pridobiti naklonjenost kitajskih komunistov predno bi ga utegnila Amerika prehiteti.

To je vzrok, čemu se je naš državni tajnik Dean (Konec na 2. strani)

(Konec na 4. strani)

Inflacija in zahtev za višje mezde ne bo še konec

Delavski departmet — biro za statistike, pravi, da so se cene živilom v splošnem zadnja dva meseca dvignile dva odstotka. Obetanja, da se bodo stopnjena nižale skozi vse to leto, se torej niso uresničila.

Nizajo pa se mezde vsele temu, da so si mnoge unije pribore povišanje. V nizanjih so pričetki najbolj takozvani "navadni" delavci, ker je sedaj trg z njimi že prenapolnjen. Vsled tega jih delodajalec dobi po kranikolici ceni, ki jo more iztisniti in njih. Obljuba, da se bo postavno višino minimalne meze zvišalo, je ostala na papirju kot skoro vse druge obljube delavstvu, ki jih je lani dala volilcem demokratska stranka in republikanska pa jih v njih sekundira.

Prve mesece v tem letu je rezisledalo, da bodo še cene sistematično navzdol. Prvič, ker je nastala "recesija" in je že nad štiri milijone delavcev na brezposelnostni podpori, in drugič, ker se konsum vsled nizih dohodkov ter pojemanja prihankov znižuje, in bi moral po kapitalističnem pravilu nastati konkurenca. Toda pod monopolji je nai in oni odločujejo, kolikine naj bodo cene.

Stanarina se med tem valje recesiji vsepopsov po delovali zvišuje in lastniki stanovanjskih hiš zahtevajo, da jim zvezni kontrolni urad dovoli zvišati najemnične najmanj 25 odstotkov.

Podražale so se skoro v vseh mestih vsebine na pouličnih karavah, v busih in v predmestnih vlačkah, kar je za delavce novo breme in najtežje za ona, ki so brezposelnici in na lovu za delom, kar jih stane čestekrat dobiti in tudi več na dan, preden si najde pravilno, kar je upokojen.

Zvišane so telefonske pristojbine. Telefon je smatran za "luksus", toda je potreba neštih ljudi vsled njihovega dela ali za kar še — in tako je tudi tu nastala podražitev.

V mnogih državah nalažejo novo davke na gasolin. Tudi avto se lahko smatra za luksus, a je v Ameriki postal potreben skoraj vsaki družini.

V Chicagu so razvajevalci mleka dobili zvišanje mende — menda kakih \$10 na teden. Mlekarne družbe so nemudoma podražile mleko — novo breme za revne družine z obilico otrok.

Vsak zvišanje plače delodajalcu svrže na konzumente. In v vsaki sedanji stavki so delavci teperje že vsled tega, ker se delodajalcem s poravnavo nič ne mudri. Zgubljenega zaslužka v (Konec na 4. strani)

predvremenjeni, ker ljudje tičete k njim za vsako malenkost. To je pretiravanje, a ne po mnenju reakcionarne zveze ameriških zdravnikov. Do sredne maje je zbrala v svoj propagandni sklad proti Trumanovemu načrtu že nad dva milijona dollarjev. Zdravnik se boje za dohodek in pa tega, da bi v slučaju sprejema koščenkoga zavarovanja postali nekaj državnih uradnikov. Njihova stroka bi postala socializirana — oni pa nočejo "socializma".

Zmagali so. Socialnega zdravstva ne bo. Krive temu so tudi unije, ki se tudi boje "socializma". Tako ni bilo za to točko Trumanove platforme od strani unije nobenega resnega pritisnika, da voditelji unij in člani vedo, da je bolniško zavarovanje počelo.

Nujnost takega zavarovanja je dramatiziral posebno pokojni Franklin Delano Roosevelt in bil je prvi predsednik, ki je ugotovil, da je nad tretjino ameriškega prebivalstva brez sredstev v slučaju bolezni in da so dohodki teh ljudi tako nizki, da nimajo ne dostojnih stanovanj in ne sredstev za dostopno preživljajno.

Ameriški bizniški tisk je tudi

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Anglija je vzliz ameriškemu protiskitu le rešila svojo tradicijo začite političnim beguncem. Gerhard Eisler, ki je pobegnil iz Zed. držav, jim ne bo vrjen, čeprav ga ameriška vlada zahaja. Bil je po njenem navodilu v Angliji arretiran čim je dosegel "navadni" delavci, ker je sedaj trg z njimi že prenapolnjen. Vsled tega jih delodajalec dobi po kranikolici ceni, ki jo more iztisniti in njih. Obljuba, da se bo postavno višino minimalne meze zvišalo, je ostala na papirju kot skoro vse druge obljube delavstvu, ki jih je lani dala volilcem demokratska stranka in republikanska pa jih v njih sekundira.

Eisler je bil po njenem navodilu v Angliji arretiran čim je dosegel "navadni" delavci, ker je sedaj trg z njimi že prenapolnjen. Vsled tega jih delodajalec dobi po kranikolici ceni, ki jo more iztisniti in njih. Obljuba, da se bo postavno višino minimalne meze zvišalo, je ostala na papirju kot skoro vse druge obljube delavstvu, ki jih je lani dala volilcem demokratska stranka in republikanska pa jih v njih sekundira.

Erico Gaspar Dutra je bil v Washingtonu in v New Yorku zelo pompozno sprejet. Dutra je predsednik Brazilije — ali pravilneje — njen diktator. Prišel je v Washington vrnil obisk predsedniku Trumanu, ki je bil pred mesecu v Braziliji na uradnem posetu. Oba obiska sta klopoti argentinskemu predsedniku Peronu — češ, glej, kako se midva shajava, kdo pa si tudi.

Boj proti Tito se vrši z mnogih strani. Tudi v Sofiji izdaja jugoslovanski protiskitovi komunisti list, ki ga utihotaplja preko meje, največ med Macedonce in Srbe. Tak list izdaja tudi na Madžarskem, na Češkem in v Romuniji. Cudno je, da se Tito sploh drži in to proti vsemu napadom komunistov. (Konec na 4. strani.)

Hary Sacher je eden izmed

Nekaj o naših stvareh

Spominski dan je za nami in po tem prazniku se običajno smatra, da smo v poletju. Pikniki se prično že v juniju.

Ali bi mogli naši naročniki v vsaki naselbini prideti enega letos v korist Proletarca? Nekatere naselbine to storijo. Naročniki čokoladnega okraja pa bomo mesti v soboto 9. julija pri kroglu v Willow Springsu.

Predno je Clarence Zaitz odšel domov v Oregon, je nam pripravil nekaj podatkov. Novih naročnikov smo prejeli od 1. januarja do konca aprila 45, črtani pa je bilo v istem času 37. Prebitek je torej majhen, a je vendarle narastek, kar je zasluga onih, ki verjamajo, da se nove naročnike še lahko dobi in to dokazuje s svojim delom, ne s kritikami.

Obnovljenih naročnin v omenjeni dobi smo prejeli 352, večinoma po zasluzi naših agitatorjev, a mnogi naročniki pa jo obnavljajo sami tudi brez opomina.

Dalje njegov račun izkazuje (izdelala sta ga skupno z Mrs. Anne Benigerjevo), da so dohodki Proletarca in koledarja značili od 1. januarja pa do konca aprila \$6,055.87.

Tiskovni stroški za koledar so vsi plačani, dolg Proletarca tiskarni pa znača nad \$2,000. To je edini dolg, ki ga imamo, kojti plačano je vse za klišeje, knjigoveznici in tiskarni, kot že omenjeno za koledar, ter tudi za knjigo Prosvetne matice.

Gotovine 1. januarja je Proletarec imel \$2,086.27, dne 30 aprila pa \$521.55.

V JSZ, v Prosvetni matici in v konvenčnem skladu je bilo 30. aprila \$3,057.89. Omenili smo že v eni prejšnjih številk, da so dohodki v tiskovni sklad bili letos do srede maja nad poldrug tisoč nižji kot lani ob tem času.

Dalje, da so nasveti za zmanjšanje lista naleteli na težave v tiskarni. Za zmanjšan list bi morali plačevati priljubno več za vsako številko kakor sedaj in nevarnost je tudi, da izgubimo tiskarja, ki zna staviti v našem jeziku ter si kje drugje poiskati stalno delo.

Bilo bi škoda list zmanjšati, ker iz prošlih skupenj med in po prvi svetovni vojni) vemo, da je nas vsako zmanjšanje temeljno v agitaciji, zato smo šli potem nazaj iz oblike revije v standariziran list na osmih straneh. A nastala je kriza in spet smo bili do vrata v dolgu. Preselili smo se v drugo tiskarno, zmanjšali list na 6 strani in dobili tisk po zelo znižani cen, kar pa je trajalo le med depresijo. Potem so šli cene mahoma navzgor — bodisi v tiskarni, viša se poltnina — le stroške v našem uradu smo znižali.

Vse, kar letos potrebujemo, je več sodelovanja v prizadevanjih za zvišanje prispevkov v tiskovni sklad in več naročnikov.

Z delom za prihodnji letnik Koledarja pa smo že pričeli. Prosimo sotrudnike v tej deželi, da naj nam pomagajo s svojimi spisi s tem, da jih prejmemo ko hitro ga bo mogel kdaj izgotoviti.

Poročilo o konferenci Prosvetne matice, ki se je vrsila prošlo nedeljo v Waukeganu, bo v prihodnji številki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izda Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.
GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
 NARODNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
 za četrt leta \$1.00.
 Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
 Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
 Telephone: ROckwell 2-2864

Kaj je "policjska država" in po kakšnem merilu se naj je preseja?

Na zatožni klopi v Budimpešti je bil kardinal. V Zagrebu nadškof. V Beogradu vodja četnikov. V Ljubljani škof, ki je izmed njih edino na varnem.

Tukajšnji monopolistični tisk, ki se bavi največ z umori, z ljubavnimi zadevčinami ter z drugimi takimi stvarmi, ki čitatelja opaja ne da bi se iz čitanja kaj naučil, je razkrical med nas in po radiu med ves svet (na naše stroške seveda), kdo strašna krivica se godi ljudem za "železnim zastorom", ker nima nikakršnih pravic temveč naloge le delati in poslušati posvetja ter se odzivati na sodiščih.

Kaj pa pri nas? Mi nismo "policjska" dežela. Toda ako pogledate v tisk za "železnim" zastorjem — smo i mi označeni za "policjsko", "antidemokratično", "protljudske" državo.

Kje na svetu — v katerikoli demokratični deželi, imajo v parlamentu odsek, kakor ga imamo v Zed. državah — odsek, v katerem največji reakcionarji klicajo na zasišanje kogarkoli, ki v javnosti kaj pomeni — ako je naprednjak? Ne sme biti napreden, ne sme biti v "sopotniških" organizacijah, in tudi ako si še tak učenjak — po tebi bo, ako te ta kongresni odsek omlati!

Ko je zletel prejšnji načelnik kongresnega odseka za raziskovanje "protiameričkih" aktivnosti, poslanec Dies, so se liberalci vseh vrst v tej deželi oddahnili.

Ko je zmagala s Trumanom vred vsa njegova stranka, so bili "liberalci" še bolj vzražičeni. Truman je v svoji volilni kampanji celo priporočil ukinjenje tega odseka.

A je od vsega začetka 81. zveznega kongresa, v katerim ima Trumanova stranka sedaj večino v obema zbornicama, prav tako "delaven" kakor je bil pod neslavnim Diesom, kongresnikom Thomasom in drugimi člani, te najbolj reakcionarne ustanove, kar smo jih še imeli.

Teden za tednom, mesec za mesecom, leto za letom so pred ta odsek, in tudi pred razne druge odseke — npr. pred odsek, ki ima nadzorstvo nad laboratoriji za proučevanje atomske energije, klicani vsake sorte znanstveniki ter studenti, ki so se izkazali, da so že na pragu znanstva v tej vedi — in vse sorte bedasti advokati in takozvani ljudski zastopniki jih izpravščajo, če so člani komunistične stranke, ali njeni "sopotniki", ali pa člani takih organizacij, ki jih je generalni pravnik Clark kar na svojo roko — brez javnih zasišanj — proglašil za "subverzne".

Ta kongresni odsek za pobiranje "protiameričkih" aktivnosti se je lotil pred par leti na vso moč filmske industrije. Z veliko — zelo dobro zasnovano propagando, je ameriško takozvano "javnost" prepričal, da je Hollywood gnezdo "komunizma". Našteval je filmske predstave — vsak film, ki je imel kolikočin socialnega značaja ter ga označil za "subverzne", ali pa kar narančnost za "komunistično propagando".

Tako so morali pred ta kongresni odsek takrat romati scenario-pisci, režiserji, filmske zvezde in tudi nekateri ravnatelji.

Vsi, ki so kaj pripomogli, da bi bile naše filmske proizvodnje res zajete iz življenja, in kulturno usmrjene, so bili v kongresnem odseku označeni za "sopotniki", če ne celo za komuniste! Vsi so bili potem ob delo. Nekateri tudi obsojeni vsled "klubovanja" kongresu.

Sedaj ima hollywoodski filmski trust nad sabo tožbo za množico milijonov dolarjev odškodnine, ker odslovljeni — vzlici svojim priznanim zmožnostim, dela več ne dobe. Trust jih je dal na črno listo ter jih izoliral.

Sedaj je v procesu nova gonja proti onim vladnim uslužbenecem, ki so "osumljeni" nezvestobe svoji deželi in imajo zelo visoke in odgovorne službe v laboratorijsih atomske energije.

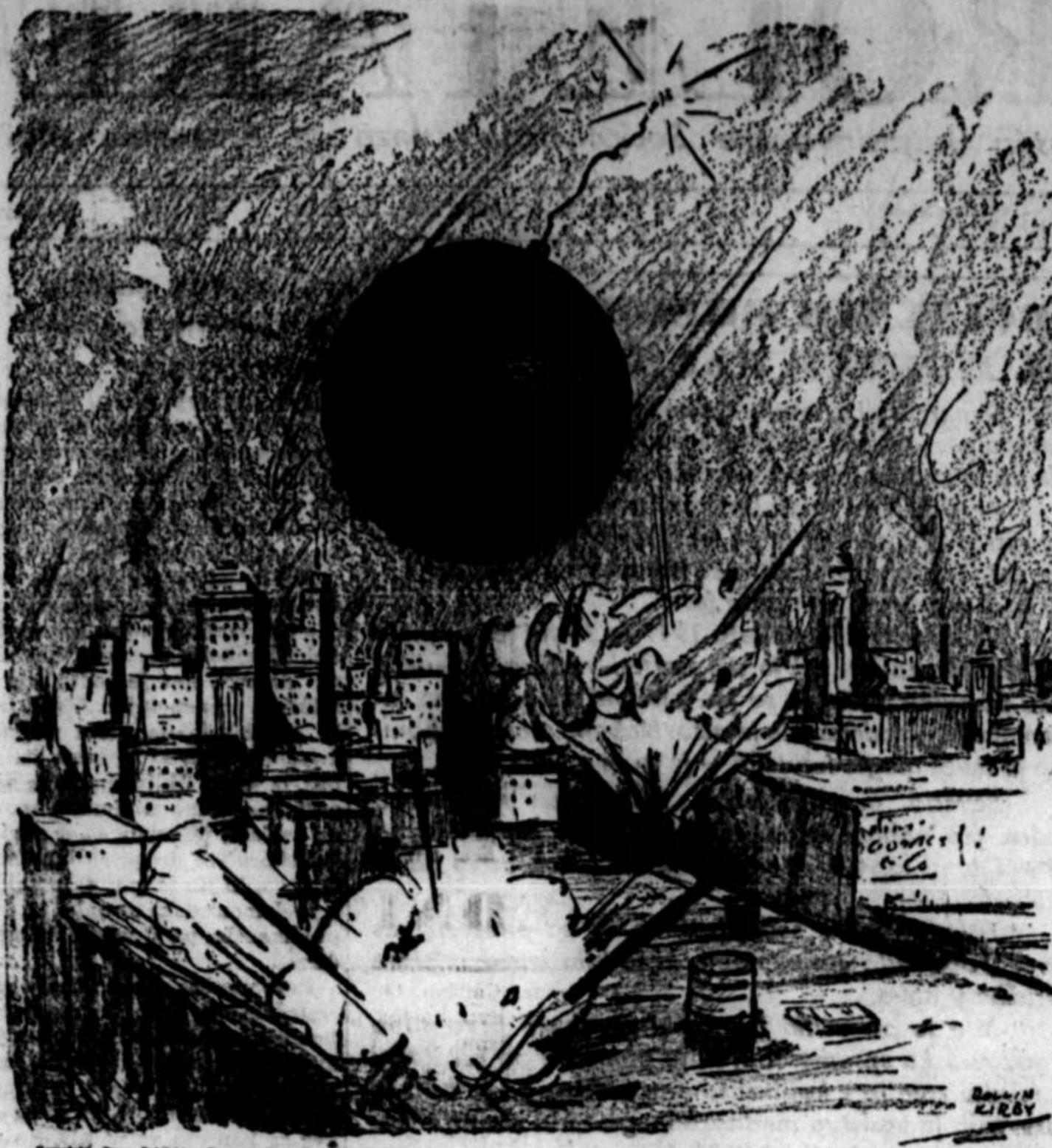
Nic ne pomaga, kongresniki v svoji histeriji kriče da kaj — vplije toliko, da je tudi že Trumanu tega odveč. Pa vendar — saj je baš na začel s svojo "doctrino", ki mu sedaj dela preglavice.

Ameriška vlada je protestirala z angleško in francosko vred proti odsobi nad kardinalom Mindszentjem. Toda sovjetska vlada, ne kaka njena "satelitka", ni rekla še besede proti obravnavi, ki se vrši v New Yorku. Dvanajst komunističnih vodij je obtoženih prekučuškega delovanja. Enajst jih je navzočih, predsednik komunistične stranke William Z. Foster pa je odsoten zaradi bolezni.

Naša vlada je preganjala nemškega komunista Gerharta Eislerja, dasi ni storil nobenega zločina; razen skoč se smatra za zločin to, da je deloval po svojem prepričanju. Namreč, da je govoril v prid svojega gibanja in za vzajemnost s sovjetsko zvezo. In da je iskal potni list z nerenskičnimi odgovori. Naravno, vsak socialist je že od nekdaj deloval za odpravo kapitalizma, za iztrebljenje socialnih krivic in zato so bili v sledi tega označevani skozi vso zgodovino delavskoga gibanja za "subverzne". Po ulicah je tekla njihova kri, bili so vrženi v zapore in mnogi izmed njih vsled mučenja uničeni fizično in duševno. Marsikoga pa je gosposka kar kratko malo pognala v smrt.

Ljudje, ki v tej deželi čitajo samo monopolistični tisk, ali ki pogledajo tu po tam v glasila reakcionarnih "unijskih" vodstev, ki zares predstavljajo, da ni za "železnim zastorjem" drugega kot perzekucije nad takimi ljudmi, ki so za svobodo.

A ko bi se poglobili v številke, npr. koliko ljudi je preganjanih radi prepričanja v tej deželi, in koliko milijonov dolarjev gre za propagando reakcionarnim nazorom v korist — in koliko ljudi je preganjanih tudi pod Trumanovim "fair dealom", bi se go tovo začudili svoji nevednosti in zaslepljenosti.

Credit: Press Publishing Company (New York World 1948)

PREDSEDNIK TRUMAN je dejal, da ni treba, vstrepetati ali se vznemiriti vselej kadar kdo govori o atomski bombi. Gre se namreč pred senatnim in kongresnim odsekom zaradi občutja, da vlada daje finančno podporo v proučevanju atomske energije tudi takim študentom, o katerih je znano, da so komunisti. — Ako bi Truman ne bil proglašil svoje doktrine, s katero je odpril vrata histeriji, in če ne bi v kongresu kar naprej pretili z bombami, pa bi mu sedaj pred zagrizenci ne bilo treba braniti svojih prijateljev, katere je imenoval v komisijo za atomske energije.

Zgodovina, ki je izbrisala zemeljske površine toliko in toliko ljudstev, večjih, močnejših, bogatejših, svet obvladajočih — tega majhnega, neznanega narodčišča izbrisi!

Kakor da je bilo temu ljudstvu sojeno postati kvas kulture, k v srednjem času vodilnega hrepnenja vseh ljudstev v spopolnjevanju in napredku.

Omenimo samo egiptsko sultanovo, asirske sultanovo, pregnanstvo Izraelcev med narode medejskih in perzijskih dežel, pregnanstvo Judov v Babilon ali tako zvano babilonsko sultanovo, dvakratno zrušenje templja v Jeruzalemu, onečačenje istega hrama božjega od Helenov, drugi povratak v domovino, rimske zasužnjenje, potpolno pregnanstvo na apeninski in pirenejski otok, pa zopet pregnanstvo in iztrebljenje s tega polotoka v srednjo in vzhodno Evropo . . .

Ali je kje pod soncem kotiček te zemeljske oble, ki ne bi bil poškodjen z židovsko krvjo? Ali je kje na tem širšem svetu deželi, ki ne bi bila preklinjala židovskega, hebrejskega, izraelskega rodu in imenu?

Ali je mogoče kdaj bila trajnejša doba miru in pokoju za to preganjanju in zasramovanju ljudstev?

Danes, ko se to ljudstvo tretjič vrača v "obljubljeno" deželo, je nemara spoznalo, da obljužljene deželi ni ter je ne more biti, da bo vprašanje večnejšega preganjanja, vprašanje miru in pokoju rodu, čigar delu dolguje človeštvo sorazmerno največjemu, rešeno še v urešnjenju slutenj in napovedi dveh velikih, če ne morebiti največjih sociologov, ki jih je do današnjega dne rodilo človeštvo, dveh Židov — Kristusa in Marks!

Dasi utegne primerjava teh dveh genijev marsikom izvabiti začudenje ali celo nasmeh, vendarle bo moral vsakdo po konjenem premisljevanju priznati, da sta njuna nauka — vsaj v načelu — tako zelo sorodna, da ni marsikom poglavitna razlika med obema niti vidna oziroma opazljiva. Oba sta skušala organizirati revolucijski proletarijat, oba sta, vsak na svoj način, bogatine zamenjevali osiroma sovražila, oba sta videla končno rešitev v skupini lastnini vseh zemeljskih blagrov, oba sta bila, po svojem bistvu, revolucionarje — in vendar sta prav ta dva velika moža klasični primer konstruktivnega protislovja v zgodovini ljudskega rodu, posebno glede na meto do boja?

Ostrezljih nasprostev si skoraj ne moremo misliti:

Ali naj tako pri nas zmerom ostane? Ali bo vedno tako, da bodo v politiki imeli voditelji unij AFL in CIO enaka načela kar voditelji zvezne industrialcev ter trgovske komore?

Ne, ne bo! Tudi ameriško delavstvo bo dobilo svoj dan!

SOCIALNIH PREOBRAZOV NI MOGOČE ZAUSTAVITI

(Konec s 1. strani)

Acheson pozuril "svetovati" vsem demokratičnim vladam (demokratične v tem oziru so samo tiste, ki spadajo bodisi v Marshallov plan, v atlantski paket, ali pa v oba), da naj nobena ne prizna novega kitajskega režima na svojo roko temveč vsaka sporazumno z vsemi drugimi. Le na ta način — tako smatrajo v Washingtonu in na Wall Street, bo mogoče ščititi interese tujih vlagateljev na Kitajskem in obvarovati veljavnost pogodb med imperialističnimi silami in Kitajsko, ki so bile sklenjene s koruptnim Čiang Kaiškovim režimom.

Zelo verjetno je, da nova kitajska vlada ne bo šla po enakih potek kot je šla Leninova. V dolgotrajni civilni vojni in v vojni z Japansko je postala ogromna Kitajska ena sama velika ubožnica. Njene prometna sredstva so v zastaranju in v razpadanju. Njene industrije v zaostalosti — nič napredka ni bilo v njih. Njeno kmetijstvo je primitivno in vsled vojne so prideki zniževani od leta do leta.

Kdo bi mogel pomagati, da si nova Kitajska iz teh težav čimprej odpomore?

V prvi vrsti industrializirane dežele, kakor so Zed. države in Anglija. In končno, kaj pa je razlika, s kom trguješ? Glavno je, da dobis potrebštine, kakršne nujno rabiš in da v zameno zanje nudiš to kar najlaguje.

Še boljše pa, ako ti industrialne države hočejo kaj prodati tudi na upanje.

Vsa dosedanja znamenja pričajo, da se bo nova Kitajska oslonila za dobavo potrebščin na kapitalistični svet — torej na ogromno industrialno silo Zed. držav, na Anglijo itd. Sovjetska unija še ni v stanju pomagati, ker bi sama rada za par milijard strojev iz drugih držav (iz USA, Anglije, Švedske, Belgije in iz zapadne Nemčije).

Vsled tega je ameriška vlada za sporazum z novo (s komunistično) Kitajsko. Iz izjav kitajskih komunističnih vodij je razvidno, da jim je to prav. Zato obetajo, da ne bodo uganjali nasilnih akcij proti poslovom in interesom tujega kapitala.

Ko so ukorakale komunistične čete v Šangaju, so prilepile na stene proglašas, da bodo tuji in vložbe tujega kapitala v Šangaju, ki je četrto največje mesto na svetu, protektirane. In tudi bodo. Kar bo v tem procesu v odnosa z tujimi državami sprememb, se po načrtih nove kitajske vlade ne bodo izvršile drastično temveč razvojno, sporazumo, v interesu miru ter ne-motene produkcije.

Ameriška vlada pa ima sedaj na grbi natrpan kitajski otok Formoze, komor so s svojimi pomočniki pobegnili skor vi kitajski glavarji. Nekaj beguncov je na varnem že tu — v Zed. državah, med njimi Čiang Kaiškova žena, ki je za vse svoje dni preskrbljena z ameriškim zlatom. Živi po aristokratsko v eni najlepših podeželskih vil, kar jih je vladarji New York.

Ljudje, ki so socialni preobrat na Kitajskem in drugod po svetu izvedli, pa garajo noč in dan, da iz podrtji ustvari nov ekonomski red.

Tako delajo tudi v vseh državah v Evropi, v katerih je zmagala sovjetska ideologija. Marshallov plan in Atlantski paket jo skušajo zadržati z dolarji. A Kitajska je priča, da dolarji socialne preobrate sicer lahko zadržujejo, a ustaviti zgodovinske razvoje pa nikakor ne zmorcejo.

sovražnika in odklanjanje vsakršnega boja — tam boj do zatrepetja sovražnega razreda.

Tu mistično, idealistično sanjarstvo — tam ostro, kritična, analitično oko in razum.

Tu udanost v voljo božje — tam bojovit klic po organizirani samopomoči in samoobrambi!

Tu religija — tam znanost! Danes utegne nemara narod, ki je človeštvo rodil poleg številnih drugih velikanov, ta dva genija, ki sta postala univerzalna vrednota vsega kulturnega sveta, spoznati, da bo izvršil svoje poslanstvo še v trenutku, ko bo osnovni nauk obeh uresničen, vtelesen v — socializmu!

Ta narod, ki je v boju za svoj obstanek ustvaril osnove vsega kulturnega človeškega sožitja, je moral pred tako zvnimi kulturnimi ljudstvi, ki so se obogatila z njegovim umom, trudem in delom, bežati, kakor preganjanja zver.

Vse, kar je človeštvo do današnjega dne afirmiralo kot pozitivne vrednote, izhaja napoved — načelno seveda — iz Možesovih božjih zapovedi, ki pa so bile izrazito človeške zavetne poglavitve socioološke narave in v Marksove doke države. Ves pravni sistem, ki ga danes imajo narodi z zapadnjočko kulturo in družbenim red, vse složeni na teh židovskih tako zavnih božjih zapovedih. Ves religiozno življenje krščanstva je edukano, če ga je mogla reakcija tako zlahka zavesti v protidekarsko histerijo in v blaznjo zanimanje za poroko Rite Hayworth.

Tole mi ne gre v glavo?

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Ko pa tudi ta dan ni bilo nekam kar že odrešilnega pisma z njene strani, se je odločil in pisal sam. Napisal je več strani dolgo pismo, kjer je najprej navedel tako: "mučno, strašno stvar", ki se je dogodila na balu. "Pureš bal" je bil že splošno priljubljena veselica fare Svetega Ivana, on sam da je že več let sem vsakokrat odigral glavno vlogo na tem balu, in sicer Avgusta, in to v največji zadovoljstvu vseh Ivanovančanov, ne da bi se bil kdaj kdo zgražal, čeprav so bile še večje stvari, ker je pri Svetem Ivanu vsem znano, da si Avgust sme vse dovoliti. Zdaj pa ne samo, da je bil ves večer skvarjen, marveč kar je hujše, on sam je bil osramoten pred vso občino in faro, ves krvav, pričemer pa se niti branit ni mogel, ker ne gre, da bi se z žensko pretepal v gostilni, ne? Lahko bi vedela, da je on tu organist in tajnik, človek, ki so ga djudje spoštovali in je tudi prav tak, ker zastopa na eni strani cerkev, na drugi pa državo. Kako pa naj ga poslej še kdo spoštuje? Saj se mu bodo otroci smejali. Zato mu ne preostane drugo ko sodelišče. Seveda v skrajnem primeru, dasi mu je to neljubo. Zato upa in pričakuje, da se bo gospa Klemenceva kako opravičila, on sam pa želi, da bi se mogel z njo pogovoriti prav o tej in samo o tej stvari. In podobno, vse skupaj na šestih straneh.

Toda v svoj največji obup ni dobil nikakega odgovora in je nihal kakor nihalo na uri: zdaj med sodeliščem, zdaj med tem, da bi kratko malo sam obiskal Gi zo, preden se vrne Matija.

Povrhu pa je nad njim vise lo — župničev, kjer bodo hoteli njegov zagovor.

6

Zupniku in kapljanu se je predvidno izogibal. Kadar je katega zagadel, je kakor miš vse le kam smuknil. Da so v župniču že zjutraj vedeli o njegovi sramoti, ni prav nič dvoli.

Zupniku pa vendar le ni mogo uiti. Nekaj dni po tem sta imela pogreb. In ko sta se vračala s pogreba, je zupnik počakal Tončka, ki je sicer hotel tudi to pot kam smukniti. Rekel mu je kar naravnost:

"Slišal sem, da ste zadnjic na presečišču bili imeli neko zadetki na fari..."

Rebernik je zardel ko kuhan rak. "Neprijetna stvar," je zajecjal naposled. Zupnik seveda ni vedel, da je Tonček delal "za vso faro" in tudi zanj. Prav tako ni vedel o umetniški zamisli "Prizor iz rdečega raja", zato je Rebernika tembolj poparilo, ko je zupnik nadaljeval:

"Upam, da ste zdaj sprevideli, kaj nam obljudljajo ljudje v rdečem raju! Ko bi le bila dana priložnost vsem tako spoznati, bi marsikoga minilo navdušenje. Pa sem slišal, da so se ljudje celo smejali. Nočejo sprevideti, da bi nas ti ljudje ne božali, ko bi mogli. Tako, le glejte v bodoče. Ne gre, da bi se prav vi pretepal po gostilnah, pa da bi vas celo ženske! Sram vas bodi!"

Sram ga je tudi bilo, da bi se najrajski pogrenzil v zemljo. Toda ko je bil sam, je dogнал jezno: Lahko se norčuješ, če stojiš v župniču, druge pa pošiljaš v težak boj "za našo zmago," pri čemer človek ne samo da doživlja sramoto, ampak kratko malo zašniece.

Kaplan pa ga je kar poklical k sebi, ko se je Tonček tudi temu le izogibal.

"Rad bi vedel," je rekel Magdič brez ovinkov, "ali je bilo to v kaki zvezi z najnimi dogovrom ali pa le nerodnost?"

"Moram vam vse pojasniti," je dejal Tonček, "sicer boste mislili, da sem bil tako neroden. Ze zdaj, po vsem tistem sem spet in spet pregledal ves načrt in moram reči, da je bil dober. Tako naravnob vse moralno potekati, taka lepa priložnost je bila." In Rebernik je natančno pripovedoval o svoji veliki zasmisi.

"Pa kako, da se vam je ponesrečilo?" je vprašal Magdič Rebernika. "Ne morem, da bi ne zaklel, ko se spominim vsega. Saj sploh ne vem, kje in zakaj se je ponesrečilo. Če zatečel je dober, odličen! Vse je potekalo, kakor sem si želel, dokler — dokler ni prekleta babnica vstala in me..." Tu je Rebernik prenehal in spet do ušes zardel. "Saj ni, da bi pripovedoval o svoji sramoti," je zamomilj bedini Tonček. "Vso noč so se samo smejali, naravnost kroholali, in to tudi tisti, ki sem jim bil že prej povedal, za kaj gre. In še ta dan se mi najbrž posmejuje po vsej fari..."

Ta trenutek je obalo tudi Magdiča, da bi se smejal, kakor se je smejal tisto jutro, ko je zvezel za nesrečo ubogega Tončka. Toda stvar je bila vendarle mučna.

"Gospod Rebernik," je dejal naposled Magdič, "da vam povem resnico: nič kaj prijetno je niste zaigrali. Ne samo, da je nične ne graja v vsej fari, marveč jo kar občudejo, in mnogi, kakor sem izvedel, pravijo, da je imela pravico. O vaši sramoti pa govoriti vsak otrok..."

"Saj to sam najbolje vem," je rekel Tonček in sklonil glavo. Ta trenutek je čutil, da so se mu oči ovlazile ob zavesti nezbrinjene sramote.

"Pa kaj mislite zdaj?" je vprašal Magdič. "Po tej zaletevščini?"

"Kaj naj storim?" Rebernik je bil jezen zaradi izraza "zaletevščina", ker vendar ni delal zase. "Tu bi se ni bog ne spoznal," je naposled vzklilknil. "Mar naj grem na sodišče, da tam pred sodniki in pred vsem svetom do kraja pojem to godilo, ki se mi tako upira? — Misil sem, da se bo opravičila. Nato sem ji, da priznam, sam pisal, naj se opraviči, ker bom sicer tožil. Nič. Misil sem, da bi šel k nadzorniku. Toda preiskava bi se zavlekla in razpletla tako, da bi jaz ostal na cedilu. Tako sem ostal v sramotu in zdaj, da vam odkrito povem, poziram to največjo sramoto svojega življenja. Prekleta babnica, kdo bi si bil misil, da je tako sršenasta!" Magdič si ni mogel kaj, da bi se ne zasmejal brezupni zagati, v katero je zalezel Tonček v svoji sramoti. Nadzadnje pa je dejal resno in z nekim obžalovanjem.

"Gospod Rebernik, da vam odkrito povem, prav nerodno se je vse iztekel. Niste mogli bolj pokvariti vse stvari, kakor ste jo s tem svojim rdečim rajem. Vse se mi zdi, da ste se hudo prenagliili in ... čemu prav na tem vašem pureš balu? To je politika, ne pa veselica. Naš boj se vodi drugod in drugače... In tako se je zgodilo, da se je ne samo nismo znebili z ljudsko jezo, marveč smo ji utrdili pololožaj."

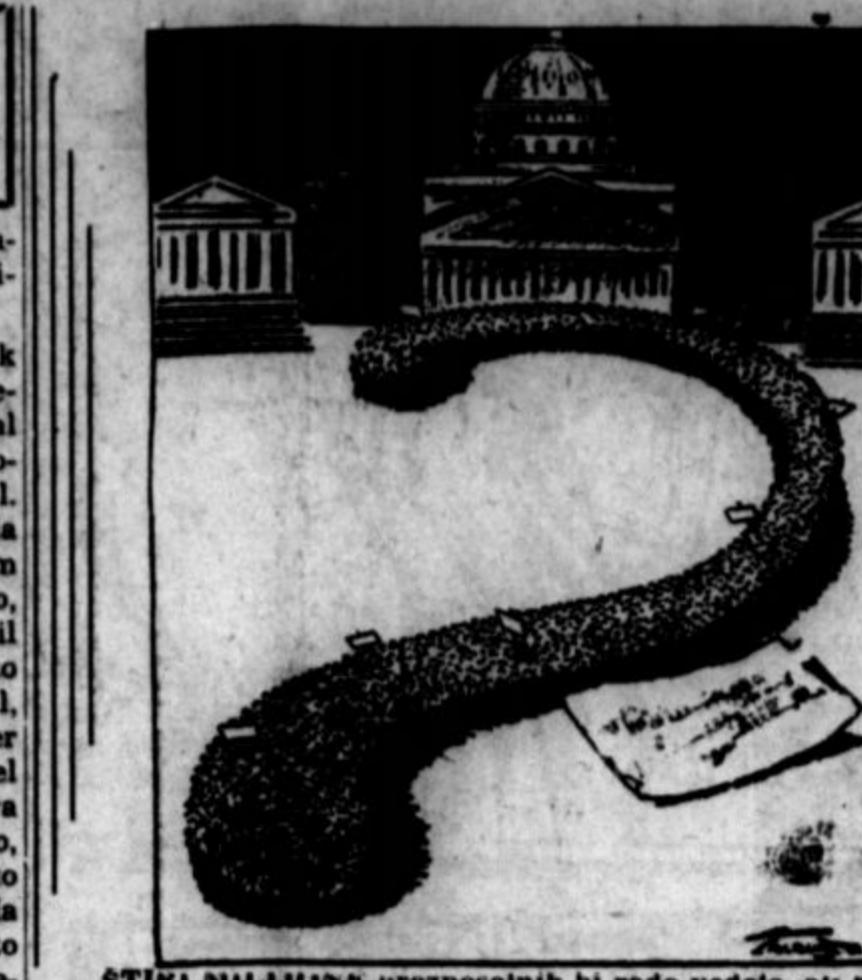
"Pa kako, da se vam je ponesrečilo?" je vprašal Magdič Rebernika. "Ne morem, da bi ne zaklel, ko se spominim vsega. Saj sploh ne vem, kje in zakaj se je ponesrečilo. Če zatečel je dober, odličen! Vse je potekalo, kakor sem si želel, dokler — dokler ni prekleta babnica vstala in me..." Tu je Rebernik prenehal in spet do ušes zardel. "Saj ni, da bi pripovedoval o svoji sramoti," je zamomilj bedini Tonček. "Vso noč so se samo smejali, naravnost kroholali, in to tudi tisti, ki sem jim bil že prej povedal, za kaj gre. In še ta dan se mi najbrž posmejuje po vsej fari..."

"Nihče vam ne daje nikakega ukora," je odvrnil Magdič. "Sam dobro veste, kako vas župnik ceni kot političnega in prosvetnega delavca, in cenijo vas pov sod. Prav tako vas cenim jaz, sicer bi vas ne bil poklical in vam izročil prav to nemalo kočljivo zadevo. Toda priznati more, da ste jo v tej stvari polomili. Posvaril sem vas bil, ker poznam te ljudi. Zasnovali ste načrt, a mi niste prišli praviti o njem, da bi ga skupno pretresla, in tako se je vaš rdeči raj temeljito ponesrečil. Moram vas še enkrat posvariti, da ne boste mislili, da imamo s tepcji opraviti! Ne samo, da so ti ljudje fanatični, ti ljudje tudi študirajo. Pri knjigi ga boste našli kadar koli, pri vnu zelo redko. Ne berejo ne Kopiv ne drugih neumnosti in ne govorijo o vicih, ampak o politiki, znanosti, o vsem pametnem, in vzgajajo svoje ljudi. Po veselicah ne letajo, pač pa za ljudim, kjer bi koga ujeli na limanice. Ko smo imeli lani tu tistega našega Sivca — bogu bodi potoženo, da je bil naš, so vsi učitelji samo popiyali. Letos pa, kakor slišim, razpravljajo pri obedu in večerji, tako po malem, nevsišljivo... Zato pa moramo biti tembolj previdni. Nisem vam izreklo ukora, za vaše delo na sploh vas moram vedno pohvaliti, a ob tem primeru sem vas hotel poučiti, da boste vedeli, s kom imamo opraviti!"

Kljub temu pa je Rebernik čutil vse to kot ukor.

Zdelo se je, da je tega dogodka konec, da je samo naključje naneslo in privdedo do takega razvoja. V resnicu pa je bil — in to je celo Rebernik čutil, medtem ko se je Magdič tega dobro zavedal — prvi spopad, ki je povedal obema v župniču, tako Magdiču kakor Zadravcu, da imata opraviti z nevarnimi ljudmi. Na drugi strani pa je utrdil položaj Klemencevima, ki sta se še mnogo bolj žavedala, da se je boj pri Svetemu Ivanu začel in da je ta prva smagača naj je bila v še takoj smerih okoliščinah — vendarle pomembna, a tudi zelo nevarna: tam na oni strani se bodo za čas potuhnili, a pripravljali vse bolj resen usoden spopad, v zavesti, da takrat ne smejo biti poraženi, kakor je bil tokrat bedni Tonček Rebernik, ki je tako nesrečno odigral vlogo ivanovskega Avgusta.

(Dalej prihodnjic)

STIKE MILIJUNE orezposeinih bi rado vedejo, ali do kongres kaj storil zanje, ker podpora bo kmalu izrpana, prilik za najti deло pa je vedno manj. A kongres se pripravlja na počitnice.

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

Peter Chufar, Canton, O., je poslal vsoto za dva koledarja. To je odziv na pismo, ki mu je bil poslan iz upravnosti.

Anton Zornik, Hermine, Pa., je poslal zadnjo vsoto za razčlane koledarje v znesku \$94.75. Pravi, da se mu zdravje vraca. Želimo mu ga.

Frank M. Puncer 822 A. E. Homer St., Milwaukee, Wis., je poslal vsoto \$5 za obnovitev načrnic ter \$2 za koledar 1949. V tem načrem največjem mestu v Wisconsinu imamo nameča dva Franka Puncerja, ki sta načrnični na Proletarca. Sosed tega, ki ga tu omenjam, živi v West Allisu, kar pa je blizu oziroma tih milwaukeeških mest.

Pogrebni Baretincič, ki oglaša v Proletarju že mnogo let, pravi, da naj se mu oglas ukinie. Zdi se nam — ne poznamo od tu okolčin, da so zavod prevezli drugi ljudje. Želimo, da jih kdo pojashi, da je bil naš list oglaševalcem veden na naklonjen in da naj Baretincičev zavod ostane med oglaševalci v Proletarju.

Jim Dekleva, Gowanda, N.Y., je poslal načrnicu, ki jo je obnovil Joe Vene. Ob enem je Dekleva napisal nekaj drugih omemb glede uprave. Hvala mu za.

Louis Dornick, Uniontown, Pa., je poslal vsoto \$26.10 za izvode Ameriškega družinskega koledarja, ki jih je razpečal. V pismu pravi: "Prosim, da mi oprostite, ker sem nekako pozoren. Naročil sem 9 izvodov koledarja, poslali pa ste mi jih 18. Zato mi je vzel razpečavanje toliko več časa in na koncu imam še dva izvoda, a pošiljam vam vsoto za vse. Načrničev zapreka je, ker ste bili pozni z njimi. Zato jih je bilo težje prodajati. Pa sem moral toliko bolj pritisati in je šlo. Upam, da boste letos bolj zgodni z njimi" — Bomo, Louis, o tem ni nobenega dvoma.

Naš star prijatelj Peter Kurnick iz San Francisca, ki je pred leti v napredne slovenske liste postoglo dopisoval, je obnovil načrnicino za celo leto.

Ethbin Kristan je naročil za še dva izvoda Družinskega koledarja in pa dva za v star kraj, enega dr. Debeljaku in druga grega Angelo Cerkveniku.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa., je poslal vsoto za oglase, načrnicine in za oglas v Proletarju \$237.50.

Slovensko pevsko društvo "Slevan" v Brooklynu, N.Y., bo imelo slavnost 35-letnice v novembra letos. Ivan Ručigaj vprašuje Prosvetno matico za kako primerno spevogro. Želi bo ustrezno.

Frances Kovacich, Buhl, Minn., je naročila dva izvoda koledarja in poslala vsoto zanj.

Pravi, da je čakala zastopnika

naokrog, Mr. Max Martza, a ker ga ni bilo, je poslala naročilo direktno.

Hvala jih za pismo.

Agnes Lukman, Florence, Co.

lo., je obnovila načrnicino. To je

nedostavljenih oziroma neredno prejemanih stvari — to je, Družinskega koledarja in Proletarca v starem kraju v kritičnem sporu. V Proletarju z dne 18. maja je bilo pod gornjim naslovom pojasnjeno, kako je s pritožbami, kakršno je nam on poslal in pri kateri se ravnajo v tem oziru druge publikacije. Ker je nam veliko na tem, da se medsebojno razumemo z odgovori drug drugemu, priobčujemo sledče Tuško pismo, ki ga je nam poslal 25. maja. Glasil se dobesedno: "Urèdnik Proletarca! Ker me ne morete ali pa nočete pravilno razumeti, želim, da bi to pojasnilo priobčili. Tako bi čitatelji sami lahko presodili, ako je moje pisanje kritiziranje in zahtevanje povrnitev denarja za lanski izgubljeni (v star kraj poslan) koledar kot vi pravite v št. 2165 Proletarca. Imam nekoliko svojih skušenj s tukajšnjo pošto; a če bi jih prav ne imel, bi vseeno vedel toliko, da bi bilo nespametno zahtevati povrnitev vse to za nezavarovani izgubljeni koledar.

Dovolite mi ponoviti kar sem že dvakrat pisal. V prvih polovici februarja tega leta sem prejel pismo iz starega kraja od Ivana Batiča, v katerem mi piše med drugim: "Škoda, da nisem prejel koledarja, ki ste mi ga naročili. Kot koledar bi seveda ne imel pomena. Za štivo pa imam veliko časa na topli peči. Tudi Proletarca mi je nekdo naročil (morda vi), pa sem prejel samo šest številki skozi vse leto." Dalje pravi M. Tušek:

"Imel sem že tudi letoski koledar naročen za Batiča. Takoj sem pisal uredništvu Proletarca kaj Batič piše in da ni vredno pošljati. Zahteval sem, da naj pošljejo Jacobu Bergantu nazaj \$1.65, ker on vsako leto naroči koledarje za vse Slovence v naši naselbini. Ali pa mu naj podaljšajo naročnino Proletarca v vsoti \$1.65. Čakal sem več kot dva meseca in moja želja ali zahteva nista bila upoštevana. Zopet sem pisal nekako takoj kakor prvič in dodal, če ne uredite stvari poštano, ne bom več obnovil načrnicino na Proletarca.

"Zavedam se, da je vsota \$1.65 prav malega pomena, ampak mnenju sem, da tudi male stvari bi se morale gospodarsko upoštevati.

"Radovelen sem, če je prišla \$25 delnica Slovenskega delavskoga centra v Proletarčev urad. Poslal sem jo pretečeno leto, da bi jo vnočili in denar izročili v Proletarčev tiskovni sklad.

Proletarčec se je podal v tele domače pomenke, ker je to dobro za naše ljudi. Nismo bizniški list, pa se vsled tega radi pogovorimo z vsemi, ki nam pomagajo. Med temi je že leta in leta tudi Matt. Tušek. Nič zamere za graje, ki nam jih je dal. Proletarčec jih radevolj priobčuje in njegov urednik je toliko utrenjen, da ga batine nič ne bole. In tudi ako ga — jamrane bi mu nič ne pomagalo. Tuška urednik tega lista osebno pozna. Pred leti — neko nedeljo — sva se vozila z enega shoda na drugega in plačevali je bilo treba mostnino. Tiste stroške je plačal on. Skoro se je nama na poti prijetila celo

nezgoda. Pa je vse dobro opravil. Nerodno mi je, ko se on sedaj tako kritično obnaša. Kot skušen businessinan, saj vendar sam ve, koliko je težav.

Urednik tega lista, s katerim se Matt Tušek prepira, je prepričan, da bo ta naš pionir nadaljeval kot je delal za pokret v minulih desetletjih.

Louis Steblay, Chicago, je obnovil naročnino. Izročil jo je L. Grosjeru in ta pa nan.

Mary Iskra, Aberdeen, Wash., je naročila tri izvode Ameriškega družinskega koledarja.

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

forma, klerikalizma ter drugih nasprotnikov, ki jih ni malo.

Kominform je imel nedavno zasedanje v Pragi. Glavna točka dnevnega reda je bil—Tito.

"Zajedničar" z dne 18. maja pravi v uvodniku, da je uspešno pobil razne pristaže "starokrakanskih" ustaške gospode, ki ruši oziroma skuša porušiti edinstvo članov HBZ. A sedaj pa skušajo z istim delom "levičarji" zaradi spora med Moskvo in Titom. "Zajedničar" pravi, da je to vprašanje zadava kominforma, ne pa HBZ, ki nima s komunistično stranko nikakih zvez in he s kominformom. Urednik izvaja, da po pravilih HBZ on ne sme zlorabljati glasila v kake strankarske namene. In dostavlja: "Mi nočemo in ne bomo zavoljio Rusije in njene politike zapustili Jugoslavijo in ne izdali njenega naroda."

V Severni Ameriki izhajata dva hrvatska komunistična lista: Oziroma trije — eden je srbski, drugi je tiskan mešano v cirilici in v latinični in eden je hrvatski. Vsi trije so se obrnili takoj od začetka po Kominformu proti Titu. Urednik "Zajedničara" jim noče slediti, da je bil na konvenciji HBZ izvoljen s pomočjo delegatov, ki so pristavili ameriške K.S.O.-njih pravi urednik, da sedaj iz povsem strankarskih ozirov žele propast ne samo petletnemu gospodarskemu načrtu Jugoslavije temveč tudi vsi Jugoslaviji. To je težka obdolžitev. A njen pomen je predvsem v tem, da Tito le ima nekaj prijateljev tudi med Hrvatimi tudi od tedaj, ko so ga tisti, ki so ga prej povzdrigovali v deveta nebesa, zapustili in ga oglašali za izdajalca, potratneža, škodljivca itd. "Zajedničar" pa pravi: "Vsak je kovač svoje sreče, a mi nismo naučeni graditi svojo srečo na nesreči, svojega brata neglede ali je on pravega ali nepravega mišljenja. Vemo tudi, da kdor vater seje burjo žanje." In res je v kominformu zaradi boja s Titom veliko vetrin in burje . . .

Bratje Reuther — trije po številu — imajo v uniji avtovih delavcev (CIO) zelo važne pozicije. Walter Reuther je predsednik UAW, in njegov brat Victor pa prostovni direktor. Na Walterja je bil izvršen atentat pred 13 meseci, a strel mu je pohabil le roko ter zadal nekaj drugih poškodb, brat Victor pa je bil deležen enakega napada 24. maja. Strel mu je prebil oko in zdravnik si ga mu morali izrezati. Namen v obeh slučajih je bil umor. Takrat kot sedaj dolže krimiv napada največ komuniste. Oba sta njihova nasprotnika. Toda ako bi ju ubili, ne bi s tem nič pridobili. Lahko so napadalci tudi najeteži v službi korporacij, ker oba sta

smatrana za sposobna, intelektualna unijska voditelja in vrtega je Walter ugleden in znan v ameriškem unijskem gibanju toliko kakor Philip Murray in bo možno njegov naslednik. Komunisti ne bi s takimi atentati za svojo stvar nič pridobili. Sploh bi si svoj položaj v sedanji protirdečarski histeriji poslabšali. Bolj verjetno je, da je bil napadalec v obema slučajem kdo, ki goji do Reutherjev osebno maščevanje. Policijska oblast je seveda spet prijela veliko ljudi in nekatere tudi zelo pestila. O tem slučaju bomo še pisali.

Rita Hayworth je dobila v minulih tednih v ameriškem časopisu vsled svoje poroke z nemškim muslimanskim potentatom ali princem, ki je baje bogat kakor Ford, več publicete kot pa velika četverica na svojem sestanku v Parizu ali pa zmaga komunistične armade na Kitajskem. Za inteligenco ameriške citatelske publike ni to nič kaj prida izpričevalo.

Inflacija in zahtev za višje mezde ne bo še konec

(Konec s 1. strani)

takih okoliščin stavkarji nikoli ne nadomestijo. In navidezne izboljšave ne nadomestijo izgub, ki jih imajo delavske države vsled sedanjih razmer in čedalje višjih davkov na vseh koncih in krajih.

Skupina demokratskih kongresnikov in senatorjev je vsled pretnje krize na svojih sestankih sklenila, da ako hoče Trumanov "fair deal" kaj pomeniti, mora imeti tak načrt pred vsemi za zavarjanje brezposelnosti. Svoj plan so že predložili. Predvideva velika javna dela, ki bi povečala bogastva te dežele in ob enem pospešila zaposlevanja, namesto odslavljanja, ki so sedaj v privatni industriji na dnevnom redu.

Ampak na sedanji kongres, kakor na sedanjo administracijo, vselej Trumanovim obljubljen, se je prav malo zanesti. Bogataši zajemajo z veliko žlico. Darila gredo v sto in sto milijonih doljarjev vrednosti državam Marshallovega plana in Atlantskega pakta. In to na stroške vseh tistih v tej deželi, ki delajo, kajti oni plačajo vse davke — direktno ali indirektno.

V grabskih deželah mnogo židov

Izven Palestine v sosednjih arabskih deželah — največ v Egiptu, živi 502,000 židov. Vsled jezje Arabcev nad Izraelom so zelo v skrbih, ker se boje progнов.

Prva in najgrša izmed vseh goljufij je varati samega sebe. — Bailey.

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1949

Vsebuje ŠTIRINAJST povedi in drugih pripovednih spisov, ŠEST zgodovinskih spisov, PET NAJST pesmi, DEVETINDVAJSET slik in pa koledarske ter razne druge podatke.

CENA SAMO \$1.50.

Naročila naslovite

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave.,

Chicago 23, III.

VEČISOČLETNA POT ŽIDOVSTVA IN NJEGOV POMEN ZA VES SVET

(Konec s 2. strani)

čem gradil . . .

Krščanstva ni brez židovstva.

Židovstvo je osnova, židovstvo je bistvo, krščanstvo pa je komajena izmed mnogotarih oblik židovskega izživljavanja.

Židovska država je bila v vzor srednjeveški zapadnjaški državi, saj sta obe teokrasti, "od boga izvirajoči".

Danes se vračajo sovražniki židovstva v srednji vek, ki je bil le eden izmed mnogotarih izrokov židovske miselnosti o ustroju države, o dolžnostih podložnikov in pravilih vladarjev.

Nič cudnega!

Skoraj naraven pojav je, da je protistrup edino sredstvo proti kačjemu piku, da je endemična tuberkuloza malone docela zanesljivo sredstvo proti napadu nove tuberkuloze. Samo po sebi se nam zdi razumljivo, da je pes zagrizen sovražnik svojega brata ali bratranca — volka. Nič bolj umljivega ni nego dejstvo, da je prav bivši socialist, skrajni levicar in revolucionar Mussolini vsemu svetu razglasil, da je treba socializem izkoreniniti z zemljivo vred, ki je dajala koreninam socializma sok in hrano.

Nič manj ni doumljivo, da je židovska sekta, t. j. krščanstvo zasovražilo svojega spočetnika — židovstvo!

Nič manj ni doumljivo, da je židovska sekta, t. j. krščanstvo zasovražilo svojega spočetnika — židovstvo!

Vzroki sovražstva, ki so morebiti sovražcem nepoznani, ki morebiti v njih le podzavestno delujejo (zavestno delovanje pa seveda ni izključeno!), vzroki, ki so primarni, prvotni, poglaviti, pa so nedvomno gospodarske načrave.

Zidovstvo je bilo v pregnanstvu navezano samo nase. Mora-

lo je do skrajnosti napenjati svoje možgane, postal je umsko elastično, tvorno, močno, postal je, kjerkoli se je pojavilo, kvas družabnega, gospodarskega, kulturnega življenja, postal je nosilec vsega napredka, pospeševalcev razvoja, postal je kratko in male malone poglaviti činitelj življenja vse svoje bližnje okolice.

Razumljivo je — naj navedem en sam drastičen primer, — da je dober medicinac prav poseben pri bogataših več zaledel, nego vsa božja pota, kjer se so dogajali tako zvani čudeži, toda prav tako razumljivo je, da ni moglo biti tistim, ki so jim romari nosili na kupu zlato in srebro, vseeno, ali bodo bolniki nosili svoje lahko ali težko zaslužene groše njim ali — židovskim zdravnikom. Naravnovo je, da jih je moralno vzbuziti dejstvo, da so židje ljudem vedno bolj in bolj odpirali oči, jih odtujevali oziroma odtujevali njihovo zlato cerkvam in samostanom, pozneje pa težkemu kapitalu vobče.

Dobro so razumeli:

"Principis obsta, sero medicina paratur!"

T. j.: Začetku se mora postaviti v bran, medicino pripravljati je po navadi vedno prepozno.

Kjerkoli se je pojavil boj proti židovstvu, kjerkoli so bili pogromi in preganjanja, povsod so bili razlogi isti: borba za manjši ali večji košček kruha ali potice!

Odstraniti žide pomeni odstraniti kritičnega duha, tako so si mislili voditelji nacionalno-socialističnega gibanja, pomeni odstraniti nevarnost, da bi morali kdaj veleposestniki, velebankirji in kapitalisti prepustiti svoje stolice vsemu ljudstvu, da bi morali kdaj izpustiti iz rok ogromno bogastvo, ki ga je tedaj držala peščica Nemčev v svojih rokah.

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drugačnih okoliščinah utegnil biti kos židovskemu duhu . . .

Odstraniti, telesno in duševno pobiti žide, pomeni zamašiti usta neusmiljenemu, do skrajnosti duhovitom zasmehovalcu banalne podpopvrečnosti, ki je filosof je bil med temi antisemitičnimi, ki bi morebiti v drug

JAVA, OTOK VEĆNE MLADOSTI

"DEŽELA, KI NOSI VRAGA V TREBUHU"

Java je eden izmed otokov holandske Indije (Indonezije). Med vojno so jih zasedli Japonci in jim dali avtonomijo. Po zlomu Japonske se je Indonezija oklicala za neodvisno republiko. Toda prišli so Anglezi "delati mir in red" in za njimi Nizozemci, da si to bogato otoče znova podvrajejo.

V slednjem podajamo nekaj sklice o Javi in v splošnem o Indoneziji in francoske revije "Continent".

"Holandija — navadna kolonija tulipanov! — mi je rekel neki Holandanec na ladji, ki nas je peljal proti Javi. V resnici je Indonezija naše pravo bovgastvo".

Hodec z velikimi koraki, je pričel razlagati kaj Indonezija predstavlja zanj in za vse Holandce. Prihal je iz Haaga, holandske prestolnice. "Ali poznate Wassernar, bogato četrz viliami v okolici Haaga?" — me je vprašal. V vsaki izmed luksuznih hiš v Wassernarju prebiva kakšen Holandec, ki je obogatil v Indoneziji". Samo moj sogovernik je investiral v Indoneziji štiri milijarde florintov, točno petino vsega holandskega nacionalnega kapitala. Dve petini holanskega premoženja izvirata iz trgovine s temi dajnimi delželami.

"Kaj pa bi proizvajali Bali, Java, Sumatra, če bi ne bilo teh pogubnih vremenskih nezgod?" — "Tajfun? Morski poplav?" "Ne, Krakatoa, vulkana, ki ne prenehoma bruh — pravi on. L. 1883 je en sam izbruh zahteval 40,000 žrtev. Se danes so silno rodotivni otoki, ki obdajajo Krakatoa, ostali neobljudeni in neobdelani iz strahu pred katastrofami.

Ko se je ozračje razčistilo, mi je sotnik pomolil svoj dajnogled. "Poglejte, na obzorju se vidijo bratje in sestre Krakatoa. Počepnili so okrog počasti. Pod jasnim tropskim nebom se zdi, kakor da mimo kadijo svoje pipe iz lave. Toda oni imajo vsi vrata v trebuhi. Vsi, vši! Mi se vozimo mimo nemirnih dežel, kjer lahko vsak trenutek izbruhne srd." Razumel sem, da ni misil samo na vulkane, temveč tudi na domačine, na te Javance z bronastimi telesi, plavkasto-črnični lasmi in temnimi očmi; na njihove pogledje, prijateljske in tople. Rdečim iskram v ženah Javancev se, kakor v očeh črnega panterja, pridružuje nočni demon javanskih gozdov...

Naša ladja je krenila v smer proti Javi in na obzorju se je dvigala zemlja. Približevali smo se otoku s 47 milijoni prebivalcev, razporejenih na 126,000 kv. km ozemlja, kjer je gostota prebivalstva največja na svetu. Da bi lahko hranili te milijone bitij, je vsaki palec zemlje obdelan. Za javanskega kmeta pomeni polje vse. Pragozd obstaja samo na planinah, ki dosega višino 3,000 m. Modre in zlobne planine, ki od časa do časa uničijo vasi pod plazovi lave in zasujejo na tisoče rodovitnih njiv s pepelom. Toda ko se lava ohladi, se izpremeni v še donosnejšo zemljo in iz nje vzklije novo življenje. Tako se preživeli vedno vračajo na mestno zadnje katastrofe. Z lavo ogrojena zemlja na Javi rabi riž

dvakrat in tudi trikrat na leto.

Gojenje riža ne pozna nikoli odmora. Sonce — Mata-Hari ("jajce dneva") — sije tam vse leto. Setev in žetve ne pozna letnih časov.

Obrežje Jave se je nedogledno razprostrio pred nami. Za zaveso ladje so se iz tropskega morja pojavila bela poslopja, pomoli petrolejski posrebrjeni rezervoarji in veliki črni žerjavji, Tandjong-Priok, pristanišče, Batavia, prestolnica.

Hitri čolni so plovili vzdolž naše palube. "Kontrola?" — sem vprašal Holandec. "To je verjetno čoln, ki lovi tihotape" — odgovori. To so ladje, oborožene s strojnicami, ki brzijo kakor strela. Javanci so bili nekoč gusarji, ki so skočili stoljetja sejali strah med oporsčake Južnega morja... Sedaj se bavijo s tihotapstvom Kitajci. Borba proti njim je nemogoča.

V pristanišču Tandjong-Priok živi malo ljudi. Samo ob prihodu ladji se prikažejo trume domačinov, ki hitijo mimo uradnikov v belih lanenih oblekah in kolonialnih klobukih ter mimo kočičev in soferjev.

Po izkrcanju se odpeljemo proti Bataviji, ki leži nekoliko kilometrov v notranjosti. Na cesti opaziš prve Javanke, ženske silhuite s pokončno držo, z golimi prsi in tesno povite od bokov do stopal v zlatorumen "sarong", ki ga obdržijo pri kopanju. Nekoč je bilo mesto Batavia nezdrav kraj, okužen z malario, kugo in kolero. Domacini so ga imenovali "grob belcev". Sistematična borba proti kužnim boleznim je osvobodila Batavijo.

Ne moreš si zamisliti potovanja na Javo, ne da bi obiskal katerega izmed njenih velikanov... Jaz sem izbral ognjenik Tangobean Prahoe, legendarno goro, ki se dviga s severne strani Bandoenga. Do žrela te prineso v nosilnici, izpleteni iz bambusa, po starji javanski navadi.

"Ni nevarnosti — pravi vodnik, toda moramo se takoj vrneti, ker ne smemo preveč skušati zlobnih duhov."

Na Javi, kakor v Neapelju ob vnožju Vezuva, se človek rad vdaja praznovanje. Sprič zavesti, da vulkani lahko upustijo cvetoča mesta v nekolikih trenutkih, postane strah pred nadnaravnimi silami, huda nadloga. Ozračje teh dežel vzpodbuja vero v prikazni.

Pot z Gore duhov je mnogo težja kot pot navzgor. Namesto da bi se človek nahalko gugal na nosilih, si rajši utira pot peš, držeč v rokah lesen nož. Včasih zasišiš krik iz vejevja, včasih z zopet napol demonski napol divji krohot. Na vrhu drevesa čepe ogromna opica, ki se ji belijo z ust ogromni rumeni očniki in opazuje prihajajoči sprevod. Moji tovariši so nenadoma pospešili korak. Očitno prestrašeni so me pozvali, naj več ne govorim in naj se nikar ne oziram nazaj. Komaj nekaj korakov dalje sem zvedel, da je bila ta žival ena izmed onih svetih opic, ki se jih Javanci boje, ker samo srečanje z njimi prinaša nesrečo. Ta četverozič je sijajan strelec. Z vsakim predmetom, ki mu pride pod šapo, lahko smrtno udari človeka, ki za-

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredebe označene v tem seznamu, naj nam sporoč podatke, enako tudi posedom zaprt. Delo rad pre-

Klub št. 1 JSZ — piknik v korist Proletarca v soboto 9. julija pri Keglu v Willow Springsu.

"Sosedje" št. 449 SNPJ, piknik v nedeljo 24. julija v Benis Forest Preserve (v istem kraju kakor lansko leto).

Društvo št. 707 SNPJ iz Summita priredi "moon light" piknik v soboto 30. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Trailblazers št. 100 SNPJ — piknik v nedeljo 14. avgusta na vrtu Gano Farmer's Grove, 428 W. 116th St. (3 in pol bloka vzhodno od Halsted)

Pevski zbor Preiser — piknik v nedeljo 21. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Pioneer št. 559 SNPJ, piknik v Pilsen parku v soboto 6. avgusta, So. Albany ter 26th St.

Progresivne Slovence, krožek št. 9 — proslavitev druge obletnice krožka s programom in plesno zabavo v nedeljo 16. oktobra v dvorani SNPJ.

Pevski zbor Preiser — jubilejni koncert v nedeljo 6. novembra v auditoriju Sokol Chicago na So. Kedzie Ave.

Naredni včetv. št. 39 SNPJ — Silvestrovna zabava v soboto 31. decembra v jednotini dvorani.

pušča ženi. Ona seje, žanje, nosi breme, vodi gospodinstvo in kuhinjo ter tudi trguje, kadar je potrebno. Ona ne kaže suženjske pokornosti, nasproto, javno počaže svojo veselost s pesmijo in plesom.

Javanka se lahko utrdi; toda zaradi tega se ne pritožuje.

Noči javanske žene so ure "ovata". Vprašal sem za pojなし o tem nekega starega le-karnarja.

"Jaz bivam tu že 40 let in še vedno nisem prodrl v skrivnost "ovata". Prav v tem trenutku pripravljajo zdravila in škodljive mešanice napravljene iz razstlin po receptih, ki jih poznajo vsmi Javane, a mi ne. Ne smejte se, ko boste slišali govoriti o cedilniku ljubezni iz katerega dajo javanske žene piti izvoljenim možem, da bi v njih zbudile ljubezen. Takšne vrste rastline raste na obronkih Sawaha v Karanu. Poznam jo. Jaz sem preizkusil njen učinek. Toda rjava ljubljebiti bi si dali prej odrezati jezik, kakor da bi izdali svojo skrnost belcem."

Tudi rastlinsko postaja tu preteče. Soko nekaterih dreves izdolbi v koži luknjo, ki se polegla neprenehoma tako dolgo, dokler vročica ne povzroči smrti. Spomnil sem se tedaj govorjenia starega sadilca o listju "kečubuma". Če poduhate samo zrno praška, ki ga maščevalni domaćinci izdelujejo iz teh listov, lahko naredite svoj testament. Že petintrideset let je, odkar mi je lepa črna hčerkka iz Djokjakarte vrgla v mojo spalnicno sklep prahu kečubuma. Okoli me ne se je začelo vse vrjeti in jaz sem ostal kot paraliziran".

Zakaj vas je to dekle hotelo ubiti?

Bila je neka druga pri meni. Zaradi ljubosumnosti? Toda Javank je ne poznajo!

Druga je pripadala nižjem socialnemu razredu. Dekle iz Djokjakarte je bila aristokratinja. Lahko bi poznal deset drugih dekle in me ne bi zaradi tega grajala, toda aristokratinja ne deli človeka z navadnim deketom.

All ste jo dali zapreti?

Starec se je iznenaden zganil, kar je v meni zbudilo slutnjo, da smo pred odkritjem strašnih stvari.

Na svojem domu mi je predstavil svojo ženo. "Koliko let bi jí dali?" — me vpraša, ko je opazil moje začudenje. — "Osemnajst ali dvajset, ne več," sem odgovoril.

"Ona ima pet petdeset let". Za svoj mladostni sijaj se ima zahvaliti eni izmed javanskih skrivnosti, v katere mi ne bomo mogli nikdar prodati, "Njamon — Njamon."

Glas starčka je postal sladek, skoraj nežen. "Ali se niste vzemirili takoj zaradi usode mladenke, ki me je pred petintridesetimi leti hotela umoriti s svojim prahom? Poročil sem jo. To je ta, ki je pred vami."

Ne verjamem, da je na sestru, ki je bolj ljubeča nevesta in bolj skrbna gospodinja od Javanke. Mož je nasproti svojim sosedom zaprt. Delo rad pre-

O ZAJTRKU

Zdi se nam, da vsakdanji zajtrki nujno potrebujemo in ne bi ga radi pogrešali. Ce enkrat ne pozajtrkuemo, nam vse dopolni nekaj manjka. Oglejmo si, ali je zajtrk res nujno potreben, ali ga uživamo le iz navade.

Med spanjem se močno znašči presnavljanie, celo žleze skoraj popolnoma mirujejo; telo počiva in si nabira moč. Kaj ne bi bilo morda bolj pametno, da najprej porabimo zaloge in da si jih znova pričnemo nabirati, ko se pojavi potreba? Tu je torej znanstven argument zoper zajtrka.

Med spanjem se močno znašči presnavljanje, celo žleze skoraj popolnoma mirujejo; telo počiva in si nabira moč. Kaj ne bi bilo morda bolj pametno, da najprej porabimo zaloge in da si jih znova pričnemo nabirati, ko se pojavi potreba? Tu je torej znanstven argument zoper zajtrka.

Le besedo k temu! Nočni odmor je tem daljši, čim bolj zgodaj zvečer jemo. Cim bolj je telo spočito, tem sprejemljiveje je za vse snovi, ki jih sprejemajo iz zraka in hrane, seveda tudi se strupene snovi (zato je kajne jutri zjutraj nesmiselno). Zakaj bi se torej ne vdali tej potrebni telesa in ne zajtrkovati? S takimi razmazljivimi pa ne dobimo enotnega odgovora, zato si ogledimo malo zgodovino zajtrka.

Stari Grki niso poznali zajtrka, medtem ko so Rimljani zajtrkovali kar stope, in sicer kos kruha, požirek vina in sadje. Srednji vek je zopet zavračal zajtrk. Zakaj, ne vemo. Verjetno je zajtrk odvisen od razdeljivega delovnega časa. Anglež n.pr. nima delovnega dne razdeljene.

Slovenske in angleške knjige

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

"Mrzla vojna" z Argentina ima le malo pozornosti

(Konec s 1. strani)

koli odpustili njegove medvojne vloge. In ne njegove taktike, ki je bila vedno tako, da je Washington predstavljala za trdnjava "dolarske" diplomacije in "dolskega imperializma".

Zato pa je zvezna vlada odločila spraviti Argentino k pameti s tem, da ako ne bi hotela sodelovali kot npr. z nami sodeluje Brazilija, Cile, Mehiko itd., bi se naj jo spravilo na kolena z ekonomskimi pristiski.

Toda namesto ugodnega odgovora je šel Truman v glavno mesto Brazilije, kjer je bil svečano sprejet, Argentino pa je ignoriral.

Peron pa je poslal svojo ženo — znana lepotica, ki je bila naše živinorejce scititi pred okuženji govedine. Res je bilo te bolezni v Argentini precej, toda nič več kot v Zed. državah.

Bolj razširjena pa je bila in je danes v Mehiki.

Argentina je druga največja izvajalka mesnih produktov na svetu. Njeno mesno industrijo kontrolirajo v glavnem ameriški klavniški magnati, a argentinski vladnični vlastniki se jih skuša izbrisati iz tega.

Na Javi je vse živiljenje prenaseleno s praznovanjem in misticizmom. Delo, hrana, ljubezen, vse je deležno demonskega misticizma. Pod vplivom teh čarodejnega učinkov nadomeščajo zaročenca ali zaročenko s slikami ali umetnimi predstavami.

Ob zakonski postelji postavijo dva lesen poslikana kipa, ki predstavljajo moža in ženo. Njihova naloga je, da varata hudiča, ki po ljudskem verovanju kroži v poročni noči okoli postelje, da bi odkrila katerega od poročenih.

Med vojno, ko je izgledalo, da bo Anglia od Nemcev teperena, je argentinska vladna podzavala vse tiste zelezne, ki so bile posest angleškega kapitala. Plačala je zanje prejšnjim posestnikom v svojem denarju in ceno je sama odkrila. Angleži so pretestirali Wall Street in ameriško vladno vred se jim je pridružil, a nič pomagalo.

Po vojni pa argentinski vladnični vlastniki, da uradnega sprejema ne bo deležna. Argentinsko poslovanje je potipalo tudi ameriško vladno — a ta je prav tako po ovinkih odgovorila, da Eva lahko pride, toda uradnega sprejema ne bo.

Med vladnino je podzavljena tako podzavljena.

Ameriški družinski koledar za leto 1949 je vse dobro dočakal. Ameriški družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravitelju, ki je poslalo potrebe listine in informacije.

CALIFORNIA.

Foothills: John Pećnik.

Oakland: Anton Tomšič.

Los Angeles: Frank Novak.

San Francisco: A. Leksan.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: John M. Stonich.

Walsenburg in okolica: Edward Tomšić.

Lisbon-Power Point: Jacob Bergant

We Don't Think 48 Senators Would 'Steal Sheep'

But They Did Something Worse — Voted To Shift Tax Burden From Rich To Poor

+

and iniquity.

"Suppose there are two men working side by side, each drawing a salary of \$3,000," Johnston said. "One of them has no wife or children; the other has a wife and five children."

"Under a sales tax, the man who has no wife or children will pay a sales tax only on what he buys for himself. The other man will have to pay the tax on everything he purchases for his five children, his wife and himself."

In other words, it works just the opposite of an income tax, which provides "exemptions" for a wife and children.

Johnston and others pointed out that the official "platform" of the Democratic party in last year's election solemnly pledged that, "we are opposed to the imposition of a Federal sales tax."

Yet 26 Senate Democrats joined with 22 Republicans in voting for a bill which—imposed by the national Congress—is nothing but a Federal sales tax on a million Americans.

Cain of Washington, the No. 1 Real Estate Lobby man in the Senate, was especially active in pushing the bill.

Against it voted 14 Democrats and seven Republicans, mostly liberals, but including some conservatives who see straight on this vital issue.

Some other senators "ran out," and did not vote either for or against the powerful lobby.

There's no better way to end this editorial than to quote a remark by Senator Neely of West Virginia, who, as always, was fighting on the people's side.

"I'd rather be caught stealing sheep," Neely said, "than voting for a sales tax."

What this means was made clear in the Senate debate, and in an editorial in the Washington "Daily News." That is a conservative Scripps-Howard paper, but it said this:

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+